

หลักสูตรสำหรับผู้มีหน้าที่รายงานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและ
ปราบปรามการฟอกเงิน มาตรา 13 และมาตรา 16
เรื่อง การประเมิน การบริหาร และการบรรเทาความเสี่ยง ด้าน
ML/TF/PF

หมวด 2 การประเมิน การบริหาร
และการบรรเทาความเสี่ยง ด้าน ML/TF/PF

นโยบายสำหรับการประเมินและบริหารความเสี่ยงภายในองค์กรของผู้มีหน้าที่รายงาน

1. กำหนดและดำเนินการตามนโยบายและระเบียบวิธีการสำหรับการประเมินความเสี่ยง

ด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายโดยต้องมีการทบทวนและปรับปรุงเป็นระยะ

2. กำหนดหลักเกณฑ์ภายในองค์กรเพื่อตรวจสอบและประเมินความเสี่ยง

ด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย

3. กำหนดมาตรการที่เหมาะสมสำหรับการบรรเทาความเสี่ยง

ด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย

4. กำหนดและดำเนินการประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นก่อนนำเสนอผลิตภัณฑ์ใหม่ บริการใหม่ หรือการใช้เทคโนโลยีใหม่ ผ่านการใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศหรืออุปกรณ์

การประเมินความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย

การบริหารความเสี่ยงเกี่ยวกับองค์กร ผลิตภัณฑ์ บริการ และ ช่องทางบริการ
/ การบริหารความเสี่ยงภายในองค์กร / การบริหารความเสี่ยงลูกค้า

ผลิตภัณฑ์ บริการ

ช่องทางบริการ

พื้นที่หรือประเทศ

ลูกค้า

การประเมินความเสี่ยงภายในองค์กร (ด้าน AML/CFT)

■ 1. จัดทำเอกสาร การประเมินและบริหารความเสี่ยง

■ 2. ดำเนินการ

ประเมินและบริหารความเสี่ยงในการดำเนินธุรกิจโดยอย่างน้อยต้องพิจารณาปัจจัยดังต่อไปนี้

- ความเสี่ยงเกี่ยวกับลูกค้า
- พื้นที่หรือประเทศ
- ผลิตภัณฑ์บริการ และ ช่องทางการให้บริการ
- ผลการประเมินและบริหารความเสี่ยงตามรายงานการประเมิน ความเสี่ยงด้านAML/CFT ระดับชาติมา

พิจารณาประกอบ

■ 3. กำหนดมาตรการและวิธีการ บรรเทาความเสี่ยง

■ 4. ปรับปรุงข้อมูล ที่ใช้ในการประเมินและบริหารความเสี่ยงด้านให้ข้อมูลที่เป็นปัจจุบันที่สุด

■ 5. กำหนดกระบวนการ ที่มีประสิทธิภาพเพื่อส่งข้อมูลการประเมินและบริหารความเสี่ยง

แนวคิดในการประเมินความเสี่ยงด้านการฟอกเงินภายในองค์กร

การคุกคาม + จุดเปราะบาง
→
ผลที่อาจเกิดขึ้นกรณีที่ไม่สามารถแก้ไขได้

“ **หลักการหาความเสี่ยง** ใช้ในการประเมินความเสี่ยงระดับชาติโดย IMF & The world Bank นำมาปรับใช้กับการประเมินความเสี่ยงในส่วน
การกำกับและตรวจสอบผู้มีหน้าที่รายงาน ”

แนวคิดในการประเมินความเสี่ยงด้านการฟอกเงินภายในองค์กร

การคุกคาม (THREAT)

ดูจากผลกระทบที่มีต่อผู้มีหน้าที่รายงาน

ผู้มีหน้าที่รายงานสนับสนุนวงจร
การเปลี่ยนสภาพเคลื่อนย้าย
เปลี่ยนมือเงินสกปรก

ดูจากวงจรในการฟอกเงิน

การกระทำความผิดมูลฐาน
การกระทำความผิดฐานฟอกเงิน
กระบวนการฟอกเงิน
แหล่งฟอกเงิน วิธีฟอกเงิน
สร้างความรำรวย
กระทำผิดขยายผล
ซุกซ่อนเงิน

จุดเปราะบาง (Vulnerability)

ดูจากปัจจัยเสี่ยงสูง ของผู้มีหน้าที่รายงาน

- ภูมิศาสตร์ที่เสี่ยงต่ออาชญากรรม
- ประเภทกิจการ/อาชีพที่เสี่ยงสูง
- การมีสถานภาพทางการเมือง
- Sanction Lists / Watch Lists
- บริการทางการเงินที่เสี่ยงสูง
- ผลิตภัณฑ์การลงทุนที่เสี่ยงสูง
- ช่องทางการทำธุรกรรมที่เสี่ยงสูง
- ผลการตรวจสอบและประเมินที่ไม่ดี

การวิเคราะห์ความเสี่ยงเพื่อหาความเสี่ยงที่เหลืออยู่ (Residual Risk)

For reporting entities

แนวคิดในการประเมินความเสี่ยงด้านการฟอกเงินภายในองค์กร

การประเมินความเสี่ยงของธุรกิจ Self Risk Assessment

ความเสี่ยงตั้งต้น

- ☐ ผลิตภัณฑ์และบริการ
- ☐ พื้นที่ประเทศ
- ☐ ช่องทางในการให้บริการ
- ☐ ลูกค้า
- ☐ อื่นๆ

การควบคุมความเสี่ยง

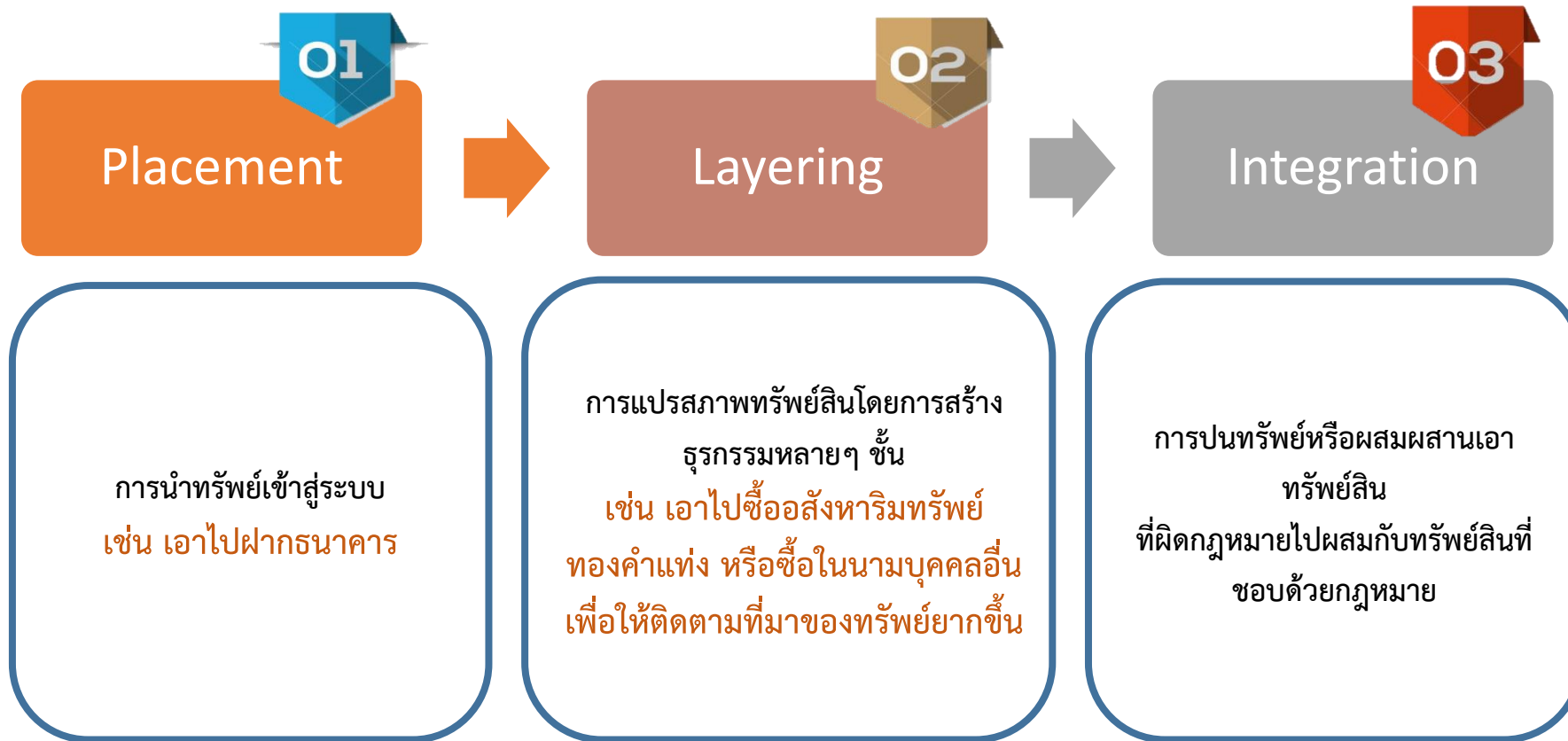
- ☐ หลักธรรมาภิบาล
- ☐ การทำ KYC ,CDD
- ☐ การประเมินความเสี่ยงอื่นๆ
- ☐ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับ AML
- ☐ การติดตามตรวจสอบ
- ☐ การฝึกอบรม
- ☐ นโยบายและกระบวนการ
- ☐ การจัดการข้อมูล
- ☐ การเก็บรักษาข้อมูล
- ☐ การรายงาน STR
- ☐ การควบคุม (ภายใน)
- ☐ มีกระบวนการตรวจสอบที่มีความเป็นอิสระ

การประเมินความเสี่ยงผลิตภัณฑ์

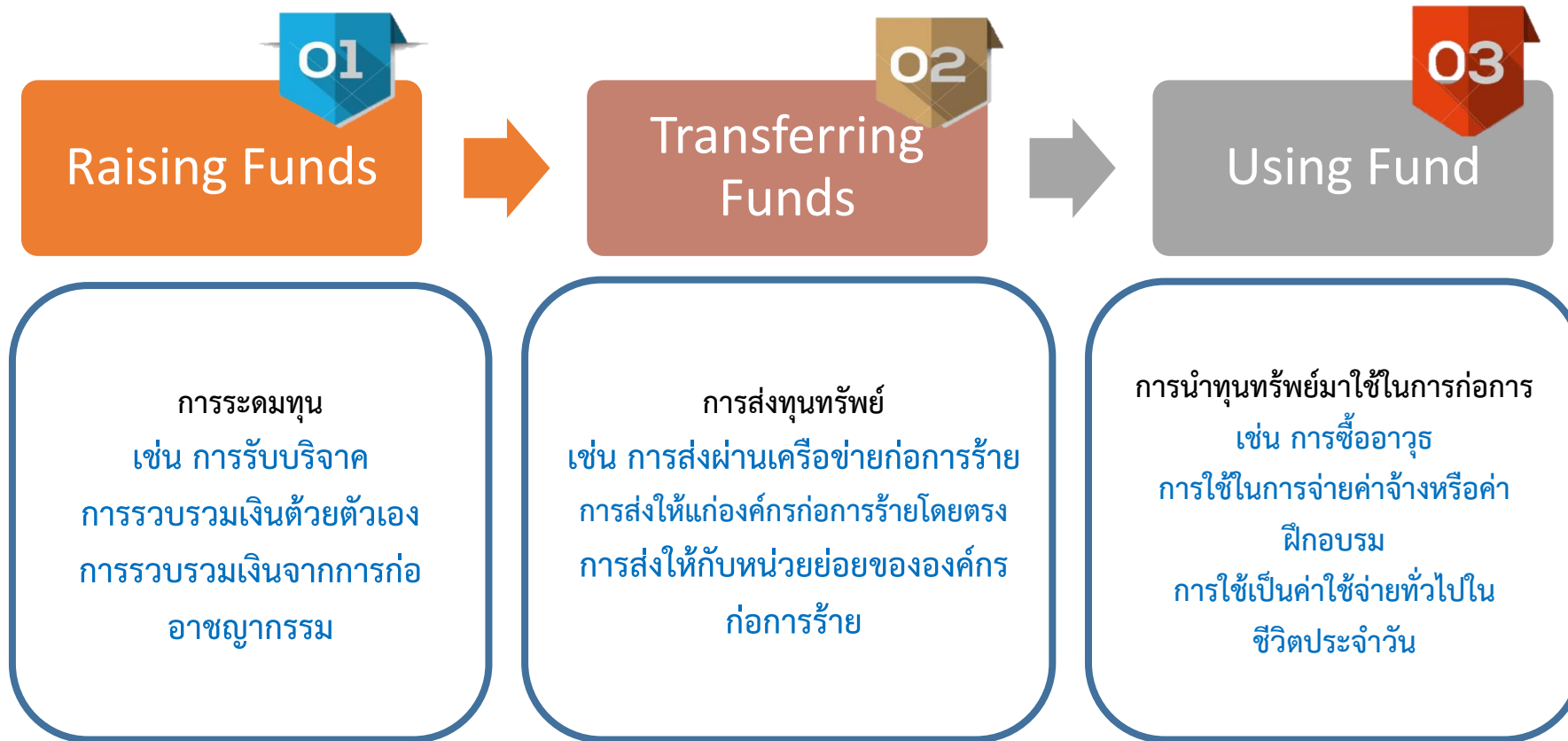
- ☐ ปัจจัยเรื่องการเปลี่ยนเป็นเงินสด
- ☐ ปัจจัยเรื่องการโอน เปลี่ยนมือ ผลิตภัณฑ์หรือสิทธิในการใช้บริการ รวมถึงได้รับผลประโยชน์จากการใช้บริการ สามารถโอนหรือเปลี่ยนมือให้แก่เจ้าของรายอื่นได้
- ☐ ปัจจัยเรื่องการใช้ข้ามแดน

ขั้นตอนการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย

12

ปัจจัยที่อาจทำให้เกิดความเสี่ยงสูง

ผลิตภัณฑ์หรือบริการ/ ช่องทางบริการ

ผลิตภัณฑ์หรือบริการ

- (ก) ผลิตภัณฑ์หรือบริการที่สามารถให้ รับ หรือเปลี่ยนเป็นเงินสดได้ในมูลค่าสูง
- (ข) ผลิตภัณฑ์หรือบริการที่มีลักษณะเป็นการรับโอนมูลค่าเงินที่ไม่จำเป็นต้องระบุผู้โอนหรือผู้รับโอน
- (ค) ผลิตภัณฑ์หรือบริการที่มีการทำธุรกรรมแบบไม่เปิดเผยชื่อ
- (ง) ธุรกิจธนาคารลูกค้าบุคคลรายใหญ่ (Private banking) หรือการบริการสำหรับลูกค้าที่มีสินทรัพย์สูง

ปัจจัยผลิตภัณฑ์หรือบริการที่อาจมีความเสี่ยงต่ำ

ผลิตภัณฑ์/บริการเสี่ยงต่ำ

- (1) การประกันวินาศภัย
- (2) กรมธรรม์ประกันชีวิตที่มีการชำระเบี้ยประกันไม่เกินห้าหมื่นบาทในแต่ละปี หรือกรมธรรม์ประกันชีวิตที่มีการชำระเบี้ยประกันครั้งเดียวในจำนวนไม่เกินหนึ่งแสนบาท
- (3) กรมธรรม์ประกันชีวิตที่ลูกค้าหรือผู้รับผลประโยชน์ตามกรมธรรม์ประกันภัยมีสิทธิ ได้รับคืนเงิน หรือผลประโยชน์อื่นตามกรมธรรม์ประกันภัย เมื่อเสียชีวิต พิกัด หรือทุพพลภาพสิ้นเชิงถาวร เท่านั้น และไม่มีการสะสมเงินหรือปันผลหรือดอกเบี้ยควบคู่กับการประกันชีวิตนั้น
- (4) การประกันภัยกลุ่มที่มีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ของลูกค้าหรือเพื่อเยียวยาความเสียหาย
- (5) ผลิตภัณฑ์ทางการเงินสำหรับผู้ยากไร้ซึ่งรัฐเป็นผู้สนับสนุน และมีการจำกัดวงเงินสำหรับลูกค้าแต่ละราย
- (6) ระบบการชำระเงินภายใต้การกำกับตามกฎหมายว่าด้วยระบบการชำระเงิน
- (7) การให้บริการรับชำระเงินแทนตามกฎหมายว่าด้วยระบบการชำระเงิน

ปัจจัยอื่นๆ ที่อาจพิจารณาเป็นความเสี่ยงต่ำ

- (ก) ผลิตภัณฑ์หรือบริการที่ไม่สามารถแลกเปลี่ยนเป็นเงินสดหรือถอนหรือคืนเป็นเงินสดได้ในระยะเวลาอันสั้น หรือแลกเปลี่ยนเป็นเงินสดหรือถอนหรือคืนเป็นเงินสดได้ในมูลค่าต่ำ หรือ
- (ข) ผลิตภัณฑ์หรือบริการที่ไม่ใช่บริการข้ามประเทศและไม่เกิดมูลค่าในต่างประเทศ หรือเป็นผลิตภัณฑ์หรือบริการข้ามประเทศหรือเกิดมูลค่าในต่างประเทศเฉพาะกรณีที่เป็นการชำระหนี้ หรือค่าสินค้าหรือบริการที่มีมูลค่าต่ำ หรือ
- (ค) ผลิตภัณฑ์หรือบริการที่ไม่สามารถสะสมมูลค่าเงินได้ในจำนวนมาก และไม่สามารถโอนมูลค่าให้แก่ผู้อื่นได้หรือโอนได้ในมูลค่าต่ำ

ทั้งนี้ มูลค่าในการทำธุรกรรมตาม (ก) (ข) และ (ค) เมื่อรวมกันแล้ว ต้องไม่เกิน ๕๐,๐๐๐ บาท ต่อเดือน

การประเมินความเสี่ยงของช่องทางการให้บริการ

ช่องทางการให้บริการ หมายถึง รูปแบบ วิธีการที่ผู้มีหน้าที่รายงานจะนำผลิตภัณฑ์หรือบริการไปสู่ลูกค้าซึ่งรวมถึงช่องทางการบริการตั้งแต่เริ่มสร้างความสัมพันธ์จนถึงการทำธุรกรรม ช่องทางการให้บริการอาจแบ่งออกเป็น

- ☐ ช่องทางที่ 1 ช่องทางการให้บริการผ่านพนักงานของผู้มีหน้าที่รายงาน ไม่ว่าจะที่สำนักงานสาขา หรือนัดหมายให้บริการนอกสถานที่ก็ตาม
- ☐ ช่องทางที่ 2 ช่องทางการให้บริการผ่านตัวแทน/นายหน้า กรณีนี้ถือว่า ผู้มีหน้าที่รายงาน ต้องรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ของตัวแทน/นายหน้า (เท่าที่กระทำในกรอบการให้บริการที่ตกลงกันไว้) และถือว่า ช่องทางนี้เป็นการให้บริการแบบพบหน้า เช่นเดียวกันกับช่องทางข้างต้น
- ☐ ช่องทางที่ 3 ช่องทางการให้บริการผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือการสื่อสารด้วยวิธีอื่นที่ไม่ใช่การพบหน้า เช่น การเปิดบัญชีซื้อขายหลักทรัพย์ผ่านอินเทอร์เน็ต การสั่งซื้อหน่วยลงทุนทางโทรศัพท์ การเบิกถอนเงินจากเครื่องถอนเงินสดอัตโนมัติ การเปิดใช้บริการโอนเงินผ่านอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

การประเมินความเสี่ยงของช่องทางการให้บริการ

ตัวอย่างการกำหนดค่าความเสี่ยงของช่องทางการให้บริการ

ช่องทาง	ค่าความเสี่ยง
ให้บริการแบบพบหน้าที่สำนักงาน หรือสาขาของผู้มีหน้าที่รายงาน	1
ให้บริการแบบพบหน้าผ่านตัวแทนหรือนายหน้า หรือ การให้บริการแบบไม่พบหน้าแต่มีระดับการระบุและพิสูจน์ทราบตัวตนที่เข้มข้นสูงสุด รวมถึงมีระบบตรวจสอบความเคลื่อนไหวในการทำธุรกรรมของลูกค้า (Customer monitoring system) ที่เหมาะสม	2
ให้บริการแบบไม่พบหน้า แต่มีมีระดับการระบุและพิสูจน์ทราบตัวตน รวมถึงมีระบบตรวจสอบความเคลื่อนไหวในการทำธุรกรรมของลูกค้า (Customer monitoring system) แต่อาจไม่เข้มงวดมากนัก	3
ให้บริการแบบไม่พบหน้า แต่มีมีระดับการระบุและพิสูจน์ทราบตัวตน รวมถึงมีระบบตรวจสอบความเคลื่อนไหวในการทำธุรกรรมของลูกค้า (Customer monitoring system) ที่ยังไม่สมบูรณ์และเหมาะสม	4

ปัจจัยที่อาจทำให้เกิดความเสี่ยงสูง

พื้นที่ และประเทศที่มีความเสี่ยง

- 1) พื้นที่หรือประเทศที่ได้รับการประเมินหรือกำหนดจากองค์การระหว่างประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศ เช่น คณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อดำเนินมาตรการทางการเงินเกี่ยวกับการฟอกเงิน (Financial Action Task Force : FATF) ว่า เป็นพื้นที่หรือประเทศที่ไม่มีมาตรการ หรือไม่มีการใช้ หรือประยุกต์ใช้ มาตรฐานสากลด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและต่อต้านการสนับสนุน ทางการเงินแก่การก่อการร้ายอย่างเพียงพอ
- 2) พื้นที่ที่สำนักงานพิจารณาให้เป็นพื้นที่ที่มีความเสี่ยงสูงด้านการฟอกเงินหรือ การสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายตามที่สำนักงานประกาศกำหนด
- 3) นอกจาก 1) และ 2) แล้วอาจกำหนดให้พื้นที่หรือประเทศอื่น ๆ ดังต่อไปนี้ เป็นลักษณะที่ทำให้เกิดความเสี่ยงสำหรับปัจจัยพื้นที่หรือประเทศอีกด้วยก็ได้
 - (3.1) พื้นที่หรือประเทศที่ถูกกีดกัน หรือใช้มาตรการบังคับ หรือห้ามค้าขายระหว่างประเทศ โดยองค์การระหว่างประเทศ
 - (3.2) พื้นที่หรือประเทศที่ได้รับการประเมินจากองค์การระหว่างประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศ หรือแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือว่ามีอัตราการทุจริตคอร์รัปชันหรือการประกอบอาชญากรรมร้ายแรง ในระดับสูงมาก
 - (3.3) พื้นที่หรือประเทศที่ได้รับการประเมินจากองค์การระหว่างประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศ หรือแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือว่าเป็นแหล่งสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย แหล่งก่อการร้าย หรือมีองค์กรผู้ก่อการร้ายปฏิบัติการอยู่

ปัจจัยที่อาจทำให้เกิดความเสี่ยงสูง

ปัจจัยความเสี่ยงเกี่ยวกับลูกค้า

- (ก) กรณีที่ข้อมูลหรือผลการตรวจสอบการระบุตัวตนของลูกค้าหรือผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงระบุว่า เป็นลูกค้าหรือผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงซึ่งมีลักษณะ ดังต่อไปนี้
- 1) บุคคลที่มีสถานภาพทางการเมืองในประเทศหรือในองค์การระหว่างประเทศ หรือเป็นสมาชิกในครอบครัวหรือผู้ใกล้ชิดของบุคคลดังกล่าว
 - 2) ลูกค้าที่มีความเสี่ยงสูงตรงกับข้อมูลที่สำนักงานแจ้งซึ่งควรได้รับการเฝ้าระวัง อย่างใกล้ชิด
 - 3) โครงสร้างการถือหุ้นของบริษัท มีความผิดปกติหรือมีความซับซ้อนเกินกว่าการดำเนินธุรกิจปกติ
 - 4) ลูกค้าประกอบธุรกิจที่มีการรับเงินสดเป็นจำนวนมาก
 - 5) ลูกค้าได้มาซึ่งเงินสด หรือประกอบธุรกิจที่มีการซื้อ ขาย หรือแลกเปลี่ยนสินค้าที่มีราคาสูง โดยไม่มีแหล่งที่มาของเงินสด หรือสินค้าอย่างชัดเจน
 - 6) ลูกค้าที่ได้ประกอบธุรกิจแต่ดำเนินกิจกรรมเป็นผลให้ได้มาซึ่งเงินสดหรือทรัพย์สินโดยไม่มีแหล่งที่มาอย่างชัดเจน
 - 7) ลูกค้ามีถิ่นที่อยู่ไม่ว่าชั่วคราวหรือถาวร หรือมีแหล่งที่มาของรายได้ หรือ ทำธุรกรรม ในพื้นที่หรือประเทศที่มีความเสี่ยงตามที่กำหนดในข้อ ๓ (๒)
 - 8) ลูกค้าไม่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศ
 - 9) ลูกค้าเป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัด ที่มีการออกใบหุ้นชนิดออกให้แก่ผู้ถือ
- (ข) กรณีที่ตรวจสอบพบว่า ความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือการทำธุรกรรมเป็นครั้งคราวดำเนินไปอย่างผิดปกติ
- (ค) กรณีที่ตรวจสอบพบว่า ลูกค้าอาจเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดมูลฐาน
- (ง) กรณีที่ตรวจสอบพบว่า ลูกค้าเป็นนิติบุคคลที่มีตัวแทนอำนาจเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้น (nominees shareholders)

การประเมินความเสี่ยงเกี่ยวกับลูกค้ำ ให้พิจารณาจากผลการประเมินความเสี่ยงของลูกค้ำทั้งหมดภายในองค์กรตามปัจจัยความเสี่ยงที่กำหนดในประกาศสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเรื่อง แนวทางในการพิจารณาปัจจัยความเสี่ยงด้านการฟอกเงิน หรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายหรือการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง

ตัวอย่างการประเมินความเสี่ยงองค์กรที่เกี่ยวกับลูกค้ำ

หลักเกณฑ์การพิจารณา

1) ลูกค้ำมีระดับความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง (ML/TPF) อยู่ในระดับความเสี่ยงต่ำ มีจำนวนมากกว่าร้อยละ 80 ของจำนวนลูกค้ำทั้งหมด และมีจำนวนลูกค้ำเสี่ยงสูงไม่เกินร้อยละ 3 ให้พิจารณาว่าความเสี่ยงเกี่ยวกับลูกค้ำ มีความเสี่ยงต่ำ

ประเภท	ระดับความเสี่ยงด้าน ML/TPF				สรุปผล ความเสี่ยง
	จำนวนทั้งหมด (คน) (ร้อยละ)	สูง	ปานกลาง	ต่ำ	
ลูกค้ำ	100	3	10	85	ต่ำ

หลักการบริหารความเสี่ยงของลูกค้า

การบริหารความเสี่ยงของลูกค้าอย่างต่อเนื่อง

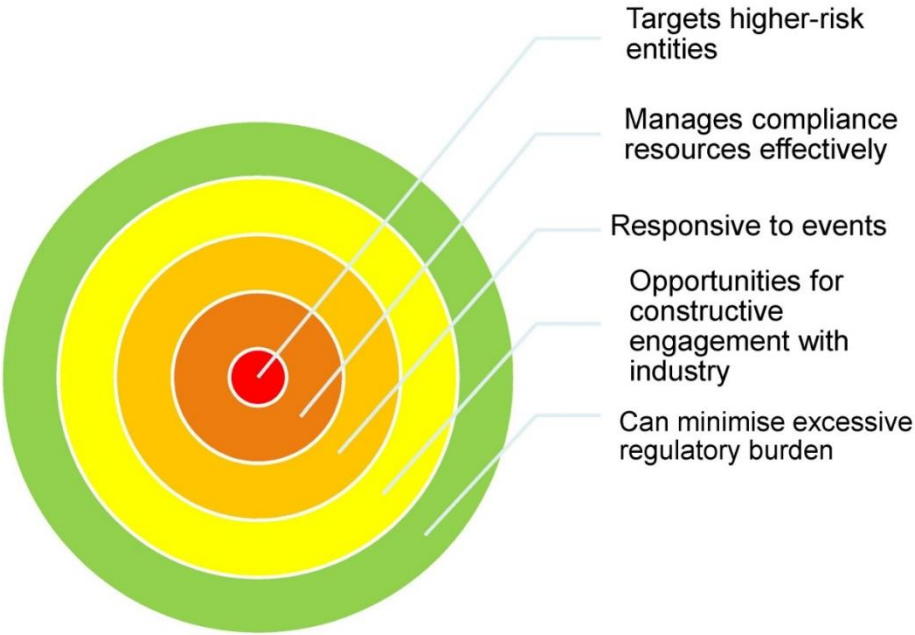
- 1. การบริหารความเสี่ยงอย่างต่อเนื่อง ต้องสอดคล้องกับกระบวนการตรวจสอบความเคลื่อนไหวทางการเงิน หรือการทำธุรกรรมของลูกค้า
- 2. กำหนดให้มีการปรับปรุงข้อมูลลูกค้า ให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ
- 3. กำหนดให้มีการปรับปรุงระดับความเสี่ยง ตามผลการตรวจสอบความเคลื่อนไหวทางการเงินหรือการทำธุรกรรม รวมถึงกรณีการรายงานผู้บริหาร หากมีการปรับปรุงระดับความเสี่ยงของลูกค้าแต่ละรายไปสู่ความเสี่ยงสูง

หลักการบริหารความเสี่ยง

COMPOSITE ML/FT RISK MATRIX				
LEVEL OF INHERENT RISK	LEVEL OF CONTROL			
	HIGH	Thai Bank A	Thai Bank B	
	MEDIUM HIGH	Thai Bank C	Thai Bank D	
	MEDIUM	Thai Bank E	Thai Bank F	Thai Bank H
	LOW		Thai Bank G	Thai Bank J
		Weak	Fair	Satisfactory
		0%-24%	26%-49%	50%-74%
				Strong
				75%-100%

The Benefits of a risk based approach

[illegible]